

ej stunget. 5 i står i en spricka. 11 r är jämförelsevis otydligt. Mellan 11 r och runan 12 är avståndet stort, men där finnas inga spår av ristning. Av r. 12 återstår endast hst. Därefter finnes i slingan en rund naturlig fördjupning, som verkar huggen. Efter r. 12 finnas vidare de nedre delarna av två hst. Tvärs över hst i r. 13 går en fördjupning. Därefter är ristningsytan avslagen 47 cm. På det skadade partiet har plats funnits för minst sex runor. I 22 u, som är den vänstra slingans sista runa, är hst skadad. Sk efter 22 u och före 23 r. I 25 i finnes lågt och något t. h. en fördjupning, som ej är huggen. 27 a står i en djup ojämnhet i ristningsytan. Efter denna runa är ristningsytan bortslagen på ett stycke av 33 cm. Där ha minst fem runor gått förlorade. Av r. 31 återstår endast ett kort stycke av hst nedtill. 32 k har förlorat övre delen av hst. Mellan hst och bst finnes en rund fördjupning, som sannolikt ej är huggen. I 36 f är övre bst svag. 38 p har förlorat övre delen. I 42 e är pricken djup och tydlig.

Hadorph (B 582): 2 u; 12 u; av r. 13 ser Hadorph nedre hälften av hst; därefter antydas genom skraffering, att ristningsytan är skadad; 14 i. Mellan 14 i och 21 u läser Hadorph **r · par · lit**. Sk saknas före 23 r. Efter 30 a läser Hadorph ett u. Därefter markeras ristningsytan som skadad. I r. 31 är hst bevarad. — Dybeck observerar icke spåren av runorna 12—14. Av 21 t ser han hst och av 32 k undre hälften av hst.

Till läsningen av U 724: Inskriften börjar och slutar med sk. 2 y är stunget med en sned, streckliknande prick. 3 k är ej stunget. 9 k har förlorat hst ovanför bistavens utgångspunkt. 14 k är skadat upptill; bst är bevarad, men en flagring mellan hst och bst gör det omöjligt att bestämma, om runan har varit stungen eller ej. Runföljden 15—19 har förlorat korta stycken av topparna. I 19 i finnas inga säkra spår av bst. 22 e är stunget. 30 s är något skadat i toppen genom flagring. Sk före 34 a är tydligt; det står i kanten av den stora flagringen. I 36 k finnes mellan hst och bst en skåra, som icke är huggen. 46 e är stunget. 48 k är ej stunget. Efter 49 u är ristningsytan bortflagrad 17 cm. På det bortflagrade partiet har funnits plats för tre runor. Av r. 50 återstår endast ett mycket kort stycke nedtill, och av r. 51 återstår nedre hälften. 52 b har förlorat övre hälften av hst; båda bst äro emellertid bevarade.

Hadorph (B 582): Sk saknas före 1 a. 2 u; 22 i; 26 e; 29 n; 36 n. Runföljden 30—33 **stan** har icke observerats. Sk före 34 a och före 36 k ha förbisetts. 46 i. — Dybeck: Sk saknas före 1 a. 2 u; 22 i; 26 e; 46 i.

Öygæirr har tydligen varit ett ovanligt namn. Det är nämligen hittills endast känt från ytterligare en runinskrift, också den uppländsk (D 1:235, Björklunge kyrka).

Den andre broderns namn, *Frøygæirr*, förekommer oftare, se U 518. *Öygæirr* och *Frøygæirr* ha ett gemensamt element, vilket som bekant är vanligt när det gäller bröders namn, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 9 och 12.

Om faderns namn, *Guti*, se U 700. Troligen är *Guti* samme man som nämnes på två runstenar från Veckholms sn, U 700, 701.

Brate har antagit, att de båda Hummelsta-stenarna (U 723 och 724) äro ristade av Balle, se *Svenska runristare*, s. 58. Detta antagande är mycket sannolikt. Det kan tilläggas, att Balle i så fall bör ha utfört även U 725, d. v. s. den figurristade sten, som ursprungligen också har ingått i runstensmonumentet.

726. Ramby, Löts sn.

Pl. 64.

Litteratur: B 585, L 693, L 696, D 1:68. J. Peringskiöld, *Monumenta* 1 (28, 31); R. Dybeck, *Löths socken (ATA)*; UFT h. 6 (1877), s. 13; Per Pehrsson, *Brev till A. Hazelius den 20/4 1894* (avskrift i ATA); E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 54; *Enköpings-Posten* den 6/12 1927; *Handlingar i ATA* (nr 204/28).

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i B 585). Dybeck, 1:68.

Runstenen står i en åker, 130 m. V om Ramby n:r 1, 20 m. V om åkerns östra dikesren. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fånö».

I Peringskiölds *Monumenta* 1 (31) finnes, på en förteckning över uppländska runinskrifter, uppgiften, att en runsten står på »Råmby gårde i åkeren». I en annan förteckning (28) i samma arbete uppges en runsten stå på »Rågeby giärde i åkren». Båda uppgifterna åsyfta U 726.¹

Någon avbildning av U 726 finnes icke, som man skulle ha väntat, i *Monumenta* 4; i *Bautil* (och L 696) upptages emellertid stenen under »Löts Sockn. Ramby». Dybeck uppger i *Sveriges runurkunder*, att stenen »står i en täppa invid och söder om byn». I *Några ord till upplysning om bladet »Fånö»* (1863) uppges runstenens plats vara »S. om Ramby». Per Pehrsson skriver i ett brev (²⁰/₄ 1894) till A. Hazelius, som hade begärt uppgift på runstenar i Löts socken, vilka kunde flyttas till Skansen, att Ramby-stenen var »tillgänglig. Egaren ... sänder sitt skriftliga medgifvande. Stenens ungefärliga höjd är, att döma utaf hvad som är ofvan jord 2 meter. Den är likväl betydligt förvittrad ... Den del, som finnes under jorden ... torde vara bättre bibehållen. Den står i en täppa vid gården, honom till olägenhet, och har han varit betänkt att eljes flytta den.»

J. H. Söderlund rapporterar till Riksantikvarieämbetet, att U 726, »som legat kullfallen och i mycket ovårdad skick», rests vintern 1927 »på sin plats, en gärdesåker väster om Ramby by».

Grå granit. Höjd 1,94 m., bredd 1,37 m. Toppen och den övre högra delen av stenen äro bortslagna. Denna skada förefanns redan på 1600-talet. Ristningen är djup och tydlig. Stenens baksida prydes av ett vackert rundjur.

Inskrift:

purir : lit : risa : stin : pina : yftir : isbir : f . . . - - - - uph . . . - til : kart : bali : risti : runa -

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Þorir let ræisa stein þenna æftir Æsbiörn, f[aður sinn?]. Guð [hjalpi sal hans þætr þæn hann hafði] til gært. Balli risti runar.

»Tore lät resa denna sten efter Äsbiörn, sin fader. Gud (hjulpe hans själ bättre än han hade) förtjänat. Balle ristade runorna.»

Till läsningen: Inskriften börjar utan sk. 7 i, 10 i och 15 i äro ej stungna. I 20 a finnas tydliga spår av en felhuggning; nedanför bst finnas nämligen huggna skåror, som visa, att ristaren har börjat med ett n men upptäckt felet. 21 y är tydligt stunget, men pricksen har placerats för långt till höger. 23 t—25 r stå på ett ojämnt parti. 26 i är säkert. 27 s har förlorat övre delen genom bortfall. På det övre korsande bandet kunna numera endast fem runor spåras, nämligen 32—36 - - - - uph. Av runan 32 är endast nedre hälften bevarad. Av r. 33 finnes nedre hälften av hst samt ett svagt spår av bst t. h. om hst; runan har troligen varit n. Övre punkten i sk efter r. 33 är svag. Runan 34 är skadad i toppen; man kan möjligen spåra en otydlig rest av en k-bst. 35 u är svagt och har förlorat nedre hälften av hst. Nedre delen av 36 þ har gått förlorad. Därefter är ristningsytan bortslagen, tills man långt ned i stenens högra kant ser runan 37, av vilken endast ett stycke av den nedre delen är bevarad. Av sk före 38 t finnas inga spår. 41 k är ej stunget. Upptill t. v. finnes en böjd fördjupning, som har uppfattats som den vänstra bst i ett m; denna fördjupning är emellertid naturlig.

Hadorph (B 585): 20 h; 21 u; runan 27 har uppfattats som þ. Efter 31 f tecknas ett a, vilket uppenbarligen beror på felläsning. Runföljden 32—36 har icke iakttagits; ej heller resterna av runan 37. 41 m; sk efter 48 i och spåren av runan 58 ha ej observerats. — Dybeck: Efter 31 f läses ett a. Runföljden 32—36 har icke iakttagits. 41 m.

¹ Liljegren, som icke har observerat, att den sist anförda uppgiften avser U 726, inför i *Run-Urkunder* en runsten (L 693) vid »Rågby gårde, i en åker». U 726 uppföres sålunda av honom under två nummer.

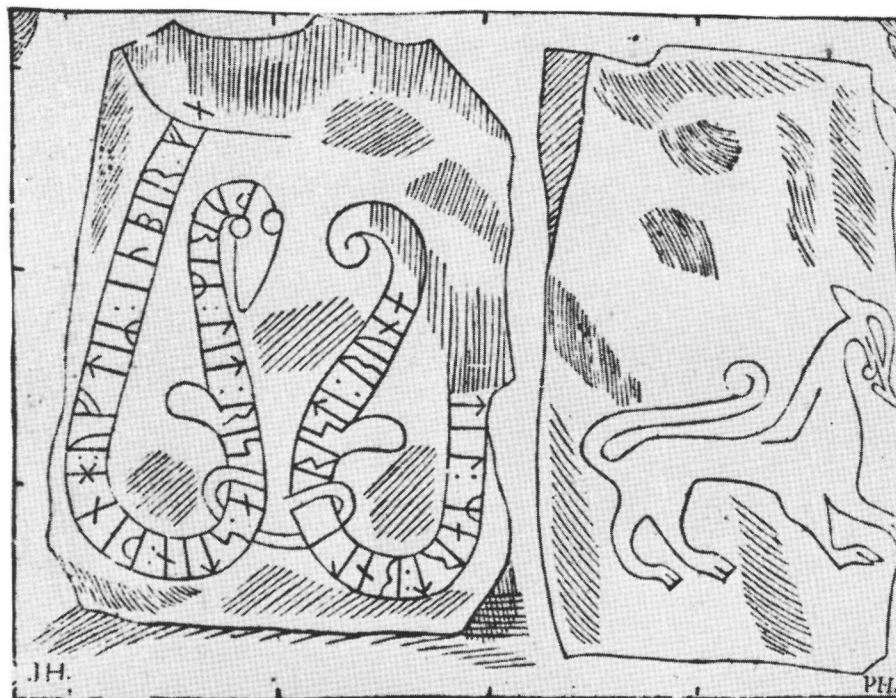

Fig. 160. U 726. Ramby, Löt's sn. Efter B 585.

Runföljden 26—30 **isbir** åsyftar säkerligen det vanliga mansnamnet *Æsbiorn*.

Den hittills icke observerade runföljden 32—36 har av allt att döma innehållit runorna ... **en : kup** ... På grund av att Balles ristningar ofta innehålla adjektivet *godan* (ack.) som ett berömmande tillägg, kan det förefalla naturligt att suppleras detta parti av inskriften : **yftir : isbir : fapür sen : kupan** . En sådan suppling hindras emellertid av det förhållandet, att ifrågavarande adjektiv i av Balle signerade ristningar alltid skrives **kopan**. Under sådana omständigheter måste runföljden 34—36 **-up** uppfattas som *Guð*. Runföljden 38—44 **til : kart** utgör uppenbarligen slutet av den bön för den döde, som påträffas i många runinskrifter, se Sö 195, 197, 210, 212, 321, U 69, 338, 371, 539. Den icke långt avlägsna runstenen Sö 212, som också har ristats av Balle, slutar t. ex.: **• kup hielbi • sal • hans • betr • þan • han • kuni • til • gerua •** . En annan närbelägen sörmäländsk runsten är också av intresse i detta sammanhang, nämligen den skadade Sö 321 som slutar: **---- • an • hafpi • til • kart**, jfr också Sö 195 (*Guð biargi sel hans betr þæn hann hafr til gært*).

Runföljden 21—44 torde sålunda kunna suppleras på följande sätt: **yftir : isbir • fapür : se]n : kup[: hialbi : sal : hans : betr • þan : han : hafpi : til : kart** .

I ornamentalt avseende visar U 726 överensstämmelser med de av Balle ristade stenarna Sö 210 och 212.

Om den i Liljegrens *Run-Urkunder* (L 693) och i *UFT* h. 6 (1877), s. 13 upptagna runstenen på »Rågby gärde» se ovan s. 255, noten.

727. Tängby, Lund, Löt's sn.

Pl. 65, 66.

Litteratur: Per Pehrsson, En nyfunnen runsten (i: *UFT* h. 17, 1895), s. 217 f.; S. B. F. Jansson, Runinskrifts-inventering i Uppsala län 1941 (ATA).